

ТРГОВИНСКИ ГЛАСНИК

ОРГАН БЕОГРАДСКЕ ТРГОВАЧКЕ ОМЛАДИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
СЕМ ПОНДЕСЕНИЯ
И ДАНА ПО ПРАЗНИКУ
СТАЈЕ ЗА СРБИЈУ:
ЗА ГОДИНУ дин. 24.
ЗА АУСТРО-УГАРСКУ
Круна 30
ЗА ОСТАЛУ ЗЕМЉУ
Фр. 30.
РУКОПИС СЕ НЕ ВРАЋАЈУ
ЈЕДАН БРОЈ 10 дн

БРОЈ 127.

БЕОГРАД, ПЕТАК, 13. ЈУНА 1914. ГОД.

ГОДИНА XXIV.

РУСИЈА И АУСТРО-УГАРСКА

или
шта каже професор Митрофанов.

П

И што је фатално: политика је за први мах обе државе слепила једну с другом, уместо да их раздвоји, јер су Русија и Аустрија кроз дugo време имале једног заједничког непријатеља, наиме *Тураку*. Чисто као нека басна звони у двадесетом веку, да су Османлије никада могле бити опасне. Али пре двеста година била је горка збиља имати с њима посла, и да је Кара Мустава имао колико толико војсковојског талента (при опсади Беча) отишли би у ништа и јуначка дурашност Немаца и бриљантна бравура Пољака.

У ово исто време патила је Русија неисказано од пљачкашких испада Кримских Татара, ових „паса великог султана“. Природна последица овога стања био је савез, и савез се тај одржао дуже од једног столећа. Целог свог живота био је Петар Велики веран савезник Аустрије; под царицом Аном обе су државе водиле заједнички рат против Турака; оружно братство постаде још тешње за трајања седмогодишњег рата, када су Лаудонови гренадери и Салтиковљеви стрелци сједињени сила ма Прусе Фридрика Великог до ноге потукли код Куперсдорфа. Још су тешњи били одношаји из међу Јусифа II и Катарине II, када су они покушали да остваре чујени „грчки пројекти“, можда најпаметније решење истачног питања које је онда могуће било.

У то време је пространа била Мајка Земља, и сувише мали беше број деце рода људског, која су гамизала по земљи, и мислило се да ће за све апетите бити свега у изобиљу, и сваки ће се сит најести на плену турскоме. Рат, по веден, испаде несрћено по Аустрију, док је Катарина II границе Русије помакла до Ђњестра. Али времена нису била таква да су се обе земље могле непријатељски гледати. Прво нужност, да се не да се притећи Пољаци, а за тим, доцније, времена револуције и Наполеона I свезала су све чвршће везе. Оба су пријатеља (Русија и Аустрија) били потучени на Аустерлицу, оба, доцније, прореше у освојени Париз.

Пријатељство поче да добија једну романтичну црту „Света Алијансија“ освешта братство свих европских суврена и Метерник и Александар I. беху два главна стуба овога мистичког политичког светилишта. На овај олтар је Русија шта више принела крваве људске жртве: Александар I упусти Мусломанима своје једноверне, побуњене Грке, јер су се они подигли били противу свога „правног“ гospodara. Никола I., и ако са одступањима, у главном је одржао идеју о светој Алијансији, и кад 1848. је морало бити неопходније, да се зазвони сартно звono над свом пружки рука ради заузећа оба

Аустријом, били су то гломазни руски батаљони који створише ред у Маџарској. Стари цин руски га јаше очинска осећања према тако младом, лепом господару аустријскоме; побуњени Маџари врећали су његове (цар Николине) легитимне појмове; Пољаци у Русији понашаху се сумњиво — кратко речено: дошло је до *Вилагоша*, одатле се пошло до *Олмица...* док најпосле не дође *Кримски Рат*.

Тим Кримским Ратом беше спуштено у гроб лепо пријатељство и изби на све стране ајдајско семе. Тесна и узана постаде Мајка Земља, сувише многобројни синови њени, који се почеше свајати око плена, који некад изгледаше неизмеран!

За историка не вреди ни једног гроша цео разговор о „аустријској неблагодарности“ у годинама 1853 и 1856. Али са гледишта практичне политике, држање Буолово (аустр. канцелара) било је „горе него злочин — оно је било једна погрешка.“

Аустријски је министар заборавио прву заповест божанственога Макијавела, наиме ону: да једног непријатеља ваља или са свим уништити или ако зато нема никаква изгледа, онда гледати те га учинити својим пријатељем, и након у ком случају не ваља га узалуд бунити. Буол је правце ударно противу овог правила и његова „наоружана неутралност“ донела му је само нефермање од стране победилаца и неизгладиму мржњу од стране побеђених, који, као што увек у таквим приликама бива, кривицу свога пораза бацају на другога.

И до данашњега дана, сваки иоле образовани човек у Русији ће поменути „аустријску незахвалност и перфидију“ кад год се у разговору помене дунавска монархија. Како увек масе народне инстинктивно осећају оно што треба, оно право: детињасто је наравно говорити о „перфидији и незахвалности“, али истина лежи ипак у томе да је *супротност интереса* овом приликом изашла на видик, на блештећој светlosti.

Ова супротност интереса с временом могла је постати само оштрија. Година 1866. игра овде, на аустријској страни, одсудну улогу. Пре је велика хабзбуршка монархија имала друге вештине, кроз које је она могла да испусти своје сувишне сile, наиме Италију и Немачку. Бизмарк јој је (1866) препречио оба та пута, и од тада је Аустрија осуђена да свом својом снагом наваљује на — Балканско Полуострво.

Русија, свесна опасности, повећала је и свој притисак у истом правцу, и што се више увећаваје народо-насељење у Украјини (Малој Русији) и што су обраћеније и богатије постајале некадашње пусте степе, што је значајнији био извоз из руских (пр. номорских) пристаништа у толико

турска мореуза (Босфор и Дарданеле).

Једно време изгледаше, да је Русија, уплетена у послове на средњем и далеком Истоку, била на путу да заборави свој најживотнији задатак; а по тајном и отвореном интервенцијом Енглеске би брутално одбачена од Персијског залива и Жутога Мора — она се виде опет ограничена на свој ранији задатак.

Тако стоје сад у претећој борбеној приправности две велике државе притешњене једна уз другу, на једном парчету, нестрпљиво треперени и болно се мувaju у ребра, не смеју ни једна ни друга да попусти, јер је за обе левантинско питање животно питање. Веома мирољубиве владе за обе стране поштено се труде да изнађу компромисе; али сав тај крпеж пореклом из Морцштига, Бухлаве и како се већ сва та места договарања зову, биле су само детињасте палијативе, којима се нико не може обманути, и које су се при свакој кризи показале као лекови који не помажу.

С једно на друго, Аустрија је при овој трци умакла за коју „дужину носа“: њена анексија Босне и Херцеговине, оснивање арбанашке државе, уништење Балканског савеза, и што је најглавније, верна помоћ „Либелунга са Шпреве“ јесу активе, којима руска дипломација нема шта особито наспрот да стави, сем оно нешто осакаћених јој придобитака из године 1878. и победе из године 1912. и 1913. Но све је ово посао критице: иза мирољубивих влада, стоје незајажњиви економски захтеви обе многоглаве државе, и слепо следујући своме неварљивом инстинкту, помичу се једне према другима силне масе народа.

Кад је бурно време, увек извија на ивици таласа бела pena; при историјским покретима народних маса, јављају се увек секундарне појаве, које мањом највише и падају у очи и с тога при раздражености општега расположења у критичним моментима играју важну улогу.

За руско друштво такве су појаве судски процеси у Аустрији противу православних, који су се баш у ово време некако незгодно умножили. Ја нећу себи никада допустити да кудим аустријско судство, али једно могу са сигурношћу рећи: да ови процеси праве у Русији не може бити гори утисак и изазивају буру легодовања. С правом или не, ове процесе сматрају у Русији као систематско гоњење православног Словенства, и сама слушња, да би ишло тако ишло и Балканским Словенима, када би једном потпали под аустријско господарство, појачавају тврду решеност, да се не допусти да дође таква могућност. Последњи балкански рат обратио је српским јунацима симпатије свију кругова у Русији, и ко ту малу земљу

такне, пробудиће демона националнога рата.

С друге пак стране, у Аустрији су се искрено нарогушили због изузетног положаја јеврејског народа у Русији. Није му овде место за надугачко изјашњење о овом капиталном питању; оно потребује расправу за себе — али једно стоји као факат: да је јеврејство у Русији јуристички запостављено. Сасвим је појмљиво да Јевреји у иностранству једно такво запостављање своје браће руској влади стављају у рачун са зеленашким интересом, и пошто је дневна журналистика у западној Европи сасвим у јеврејским рукама, онда се и јавно тамошње мњење, у погледу ове стране руског живота, па дакле и према самој Русији, држи врло негативно. Узвици: „слобода, једнакост, братство!“ врше још своје старо мајонично дејство. „Јевреји су гоњени“, и онда се излива читава поплава гњева над „варварском, мрачном, козачком“ и т. д. руском државом!

Мислим да није никакво претеривање, кад се рекне, да се у Аустрији, у пространству великих народних маса, има о Русији од прилике тај појам, какав су шаљиви листови тамо често популарисали: стоји намрштени цин, крут и непомичан, у широким панталонама, са зеленим кафтаном и са овчијом шубаром на огромној глави, измахујући нагајком (канцијом) и дивљачки, као људождер кљоца зубима, што су му испод његових накострешених жутих бркова.

Но понављам: то су само другостепена питања, која не могу ни што пресудити, ни што зауставити.

Па шта ће онда бити крај праве песме о левантинском рату? *Рат, рат до забодања голог ножа противнику у груди; рат на све стране, јер иза Аустрије је Троји Савез а иза Русије је Тројни Споразум, сваки са својим захтевима!*

При овој перспективи, човек се од страха стресе, и ваљда ће се ипак моћи наћи буди какав излаз. А ја лично, као посве приватан човек, најмање марим да играм смешну улогу — саветодавца суверенима!

Толико наш симпатични руски брат! И кад наши читаоци сведу на чисто смисао целога чланка, који је, по природи своје теме, писца и места, где се чланак појавио, морао бити написан веома пажљиво, онда ипак излази несумњиво јасно и разговетно: да ћизмеђу Аустрије и Русије постоји непомирљива супротност интереса да се Русија и руско друштво све више и одсудније, у узори правог брањиоца Словенства и очуваца великих економских интереса, спрема за велику борбу, да у тој великој комбинацији, јужни Словени, а Срби у првом реду, представљају значајну чињеницу у сва-

ком погледу, коју нико безопасно не сме дирати.

Аустрија све то зна и осећа, па се према томе и сама спрема за догађаје.

Да овако створено стање и на ма у Србији налаже нарочите дужности и велику пажњу у свему и што радимо, и што пропушта мо урадити, то се по себи разуме. Такве дужности стоје и на осталим државама и народима балканским. А да се и Русија стапа да из њих створи једну јаку фалангу на југу Европе, види се и по најновијим догађајима у Констанци, приликом похода цара Николе у Румунији.

Свак заузима тврде, поуздане позиције, занет само једном мишљу да буде спреман онога страшног дана када се рукама неодољиве судбе зазвони у оно тајanstveno звоно, које оглашује крај или ваксарс држава и народа!.....

Тешким и озбиљним временима иде се на сусрет! Благо томе, ко за њих буде спреман и дочека их несавладан слутњама и осећањима очајања, већ са уздањем у праведну одбрану и победу вековима незаслужено поробљених народа... □

Хрватска и Славонија

(Извештај Српског Пресбира)

Предаја адресе и цареве речи.

Загреб, 11. јуна.

Према једном официозном саопштењу приликом јучерашње аудијенције, саборски председник Др. Богдан Медаковић предајући цару Адресу саборске већине, нарочито је у своме говору нагласио велики назадак у законодавству још из неуставних времена, и потребу, да се новом финансијском нагодбом нађу нова и боља средства, пошто се са хрватском поступало као са пасторком.

Цар, примајући ову Адресу, и споручио је хрватском Сабору срдачну захвалност на осећајима верности и раду у Сабору. У даљем разговору, кад је споменута његова последња болест, цар је

рекао: „Да, да; овога пута моја је болест била озбиљна“.

Забрана свесоколског слета и југословенски посланици.

Загreb, 11. јуна.

Забрана свесоколског слета у Јубљани, произвела је овде најнепријатнији утисак. Овамо су стигле вести, да је у Беч пошло много југословенских народних посланика, да протестују против ове забране, и посредују код владе, да барем дозволи слет Сокола из аустро-угарске монахије, јер би иначе свесловенски савез доведен био пред катастрофу, због огромне суме, коју је инвентирао око припрема за свесоколски слет у Јубљани.

ДОГАЂАЈИ НА ВАЛКАНУ

(Извештај Српског Пресбира)

Устаници потуки владине трупе.

Беч, 10. јуна.

Овамо је стигла вест из Драча, да су устаници до ноге потуки владине трупе, које су биле пошле из Фијери-а под командом мајора Ноке, у циљу оперисања против Љушме. Сада се накнадно и журно купе помоћне трупе.

Гоњење Грка у Бугарској.

Солун, 10. јуна.

Наводи Бугарске Телеграфске Агенције да грчке власти из среза Драме тобож врше насиља над бугарским становништвом, потпуно су неистинити. Становништво Драме у опште ужива заштиту грчких власти и ниједан од наведених догађаја није се десио.

Данас су стигли из Софли-а, Бугарске Тракије, исељеници, које су Бугари отуда истерали пошто су их немилосрдно опљачкали.

Бугарски листови се труде да представе ово исељавање као добровољно а не као последицу ужасног гоњења Грка у Тракији.

Драч још није пао.

Беч, 11. јуна.

Ситуација у Драчу непромењена је. Са службене стране демантована је вест Хамвасове Агенције о тобожњем заузимању Драча од стране устаника.

Пренк Биб Дода потушен и заробљен.

Беч, 11. јуна.

Из Рима јављају, да је Агенцији Стефани стигао телеграм из Драча у коме се јавља, да је Пренк Биб Дода са својим Миридитима потпуно потушен и заробљен од устаника.

Рим, 11. јуна.

Агенција Стефани има телеграм из Драча датиран под 10. вече, да је Пренк Биб Дода потушен и заробљен. Он је затим пуштен у слободу, пошто је дао часну реч да више ништа неће предузимати противу устаника.

Кнез Виљем без наде на спасење.

Беч 11 јуна.

Бечки полузванични листови, после пораза Пренк Биб Доде, почињу да верују да је положај кнеза Виљема врло неповољан.

„Винер Алгемајне Цајтунг“ констатује да је за Драч и за кнеза, Пренк Биб Дода био последња нада, и да је ситуација сада постала врло критична.

Беч, 12 јуна.

„Албанска Кореспонденција има телеграм из Авлоне, да су устаници заузели Берат. Пад Фијери-а неизбежан.“

Порази владиних трупа у Албанији.

Драч, 11. јуна.

Вести које су синоћ стигле потврђују, да су устаници заузели Елбасан. Није још потврђена вест да су устаници заузели владине трупе и два холандска официра.

Владине трупе којима командује Нуредин беј и које долазе са југа, поново су тучено и одбијене ка Берату. Два топа пала су у руке устаника.

Грчка Марина.

Атина, 11. јуна.

Тврди се да је грчка влада купила шест нових ратних лађа и четири подморске лађе.

Држи се да ће две новокупљене америчке оклопљаче отићи у Грчку кроз 40 дана.

Анкета великих сила у Смирни.

Цариград, 11. јуна.

Драгомани амбасада великих сила стигли су у Смирну и отпочели су да врше своју анкету.

ПЛОДНОСТ

РОМАН ОД ЕМИЛА ЗОЛЕ

122

Кад госпођа Анжелен осети у својим уздрхтним рукама руке Маријанине, њој се отеше само шапатом изговрене речи:

Ах, каква страшна несрећа, јединиц!

Очи јој се напунише сузама, није хтела да седне, док за тренут не уђе у собу, где је мртвац. Кад се врати отуда, беше се загушила плачем, те се стараше да се умири, притискуји мајму на уста. Она седе у фотељу из међу Маријане и свога мужа, који је седео непомично, упрвши јадне болесне очи у једну тачку. И опет завлада ћутање у изумрлој кући, у коју већ не допираше ларма и грохот фабрике, угасле, испражњене, као ледом оковане.

Најпосле се појави Бошан заједно са Блезом. Он је изгледао старији за читавих десет година, толико га је кошну овај велики удар. Ово се догодило тако неочекивано, као да му је небесни свод пао на главу. Никад у свом победоносном егоизму, и поноситој свести о својој моћи, за време

својих задовољстава он није помислио о могућности оваквог слома.

Он никад није хтео признати да је Морис болешљив, таква мисао чинила му се као прекор његовом властитом здрављу, његовој уверености, да, будући сам здрав, он може дати живот само здравом детету, с којим се није могла десити никаква несрећа. Он је мислио да стоји изнад олујског облака, да несрећа не сме да додирне њега.

И у првом тренутку он ослабе као женско, у толико пре, што је неуређан живот већ учинио своје на раздавању организма. Он је пред мртвим сином ридао као дете; сва његова таштина је сломљена, сви његови рачуви су покварени. Шинула је муња и сагорела све. Тренутно његов му се живот учини сломљеним, свет му постаде мрачан и празан. Он је страшно опао и пребледео. Његово пуно лице отече од туге, капци му набрекнуше од суза.

Опазивши Фроманове, он прије њима несигурним корацима, с расијеним рукама и, грцајући од новога плача, проговори:

— Ах, јадни моји пријатељи, какав страшан удар! И ја нисам био код куће! Кад сам стигао, он је већ био у несвестици, није ме чак ни познао...

Је ли ово могућно! Тако здрав младић! Ово је као у сну. Чини ми се, да ће сад устати и поћи са мном у радионице.

Они га загрлише; он им изгледаше бедан, поражен оваквим ударом по повратку са каквог лумповања, можда још пијан кад је дошао кући да присуствује синовљеву умирању. Са сузама исквашене браде био је дах дувана и мошуса.

Затим загрли Анжеленове, премда их је једва и познавао.

— Ах, јадни моји пријатељи, какав удар, какав страшан удар!

Блез такође прије да се загрли с родитељима. И поред страшне, непропадаве ноћи дивне светле очи његове и свежа боја његова лица нису га издали. Међутим сузе су му се још котрљале низ образе: он се пријатељски држао према Морису, заволевши га за време свакодневног заједничког рада.

Опет сви ућутаše. Моравж не види никога, као да никога није било у соби, и даље, као месечар, ходаše тихим корацима. Бошан, потпуно раслађен, ишчезе, затим опет дође, држећи у руци некакве бележнике. Он проје неколико пута по соби, па онда седе за писаћи сто, који беху изнели

МОМЕ ДРАГОМ НАРОДУ.

Пошто сам болешћу спречен неко време вршиши Своју краљевску власт, то наређујем да, на основу члана 69. Устава, док траје Моје лечење, у име Моје владе наследник престола Александар.

Прећоручујем и у овој прилици Своју драгу Отаџбину заштити Свемогућега.

Дано у Београду у подне на дан 11. јуна 1914.

Петар с. р.

Председник Министарског Савета, Министар Иностраних Дела, Ник. П. Пашић с. р. Министар Финансија, Д-р Л. Пачу с. р. Министар Унутрашњих Дела, Стој. М. Протић с. р. Министар Грађевина, Ј. П. Јовановић с. р. Министар Просвете и Црквених Послова, Љ. Јовановић с. р. Министар Правде, М. С. Ђуричић с. р. Министар Народне Привреде, Д-р В. Јанковић с. р. Министар Војни пуковник, Џушан П. Стефановић с. р.

СМОТРА ЛИСТОВА.

Верски рат у Албанији.

Под горњим насловом има римска „Трибуна“ извештај, од свога нарочитог изасланика из Драча, који између осталога гласи:

Оно што се данас догађа у Драчу, по моме мишљењу, споредна је ствар. Опасност сада долази од Скадра, где се кува нова мржња и можда борба верска. Данашње вести из Скадра јављају, да се ту и у околини, прикупљају муслимани арбанашки, у циљу да протестују против одашиљања Миридита и Малисора на шијаџке побуњенике. По свој прилици то ће бити они исти муслимани, који су се били у почетку понудили принцу Виду као добровољци, па су били одбијени. Изгледа да они сад прете превратом, који би имао за последицу окупирање миридитске области; и то ће, како веле, бити неизбежно ако Биб Дода не обу

из Морисове собе. Осећајући умор, не свикнут да подноси жалост, он је инстиктивно хтео да се одстрани од жалости, те је узео бележнике са адресама, да би саставио списак зајници на сахрану. Али му се смрче пред очима, и он покретом руке позва Блеза, који се враћао у салон, пошто је отишао да види цртеж своје жене. Млад човек стаде крај писаћег стола и поче полу-гласно читати фамилије, и кроз тишину његов глас одјекиваše као тих шум, правилан и монотон. Време је пролазило лагано. Посетиоци очекиваха Констанцију. У соби где је лежао покојник, лагано се отворише побочна врата и Констанција нечујно уђе, те нико не опази да је дошла. Према бледој светlosti воштаних свећа она је лицила на привијење, никло из мрака. Она још није пустила ни сузе; лице јој је било бледо као у мртвца, онакажено, тврдо од притајење љутње. Као да ју је осећај гнева уздизао; неправичност судбине не само да ниј

Величанство Краља: Председник Министарства г. Пашић окружен свима члановима владе; председник Народне Скупштине г. Андра Николић са чланицима председништва Скупштине, председник Београд. Општине са одбором; сви високодостојници и високе особе грађанској и војног реда.

Пошто је извршио преглед почасне чете седмога пука, која је била постројена са музиком на челу, Његово Величанство Краљ заузео је место у возу са двојицом ађутаната, дворским маршалом и директором државних железница.

Потписан конкордат.

Из Рима јављају под 11 т. м. да је тога дана потписан конкордат између Србије и Ватикана.

Извршење закона о радњама.

Г. др. Сима Аврамовић, привредни инспектор, казнио је са по 100 динара у корист државне касе: Љуб. Миленковића, абацију из Параћина, што је прошлог месеца држао отворену радњу у празничне дане; Влад. Миленковића, бакалина у Ратарској улици, пошто је прошлог месеца држао отворену радњу до дванаест сати ноћу, и Новицу Стојановића, берберина из Чачка, зато што је држао радњу отворену и по подне у празничне дане.

Професор Универзитета.

Указом Њ. В. Краља за ванредног професора приватног права на Универзитету постављен је г. д-р Лазар Марковић, стални доцент Универзитета.

Испити у Трг. Школи Београд. Трг. Омладине.

У недељу, 15. ов. м. одржаће се у Трговачкој Школи Београдске Трговачке Омладине испити из ових предмета: трговачког права, кореспонденције књиговодства, рачуна, познавања робе, немачког језика, стечајног права и трговинског земљописа и саобраћаја. Изабрана господа чланови Испитног Одбора ово су:

За пре подне: Ђорђе П. Радојловић, трг. Борисав Тодоровић, директор Држ. Тргов. Академије у пенз. Борисав А. Миркић, трг; Михаило Г. Поповић трг; Тома Ј. Лазаревић, комис.; Милан Г. Миловић, трг; Милош Б. Гајић, трг.

За посље подне: Димитрије М. Ђорђић, инд; Михаило Драгићевић, директор Прометне Банке; Мирко Павловић, трг; Милан Јечменић, трг. и Чеда Марковић, трг.

Испити почину пре подне у 8 часова. а после подне у 3 часа.

Депутација из Неготина.

У Београд је допутовала депутација грађана из Неготина у округу тиквешком. Грађани из Неготина били су код Г. Министра Народне Привреде и изјавили му своју захвалност, што им је одобрио приређивање лутрије, чији ће се приход употребити за подизање дома Народне Одбране. Грађани из Неготина били су јуче код г. Пашића и Ст. Протића.

Допутовао.

Г. Стеван Бркић, српски генерални конзуљ у Ђенови, допутовао је у Београд. Лица, којима је г. Бркић потребан, могу га наћи у Трговачкој Комерцији.

Нова радња.

Г. Никола Мишковић отворио је овд. у Београду, колонијалну бакалску радњу, судски протоколисану. Желимо му обilan успех.

Прослава државних празника.

У јучерашњим "Српским Новинама" објављена је ова уредба о прослављању државних празника и народних светковина:

Члан 1.

Државни празници и народне светковине прославиће се у целој земљи уобичајеном церемонијом и војничком парадом где има војске.

Члан 2.

Поздрав и честитање о тим државним празницима и народним светковинама примају од корпорација, свију дожавних и општинских власти и органа, као и од стране грађанства, Њ. В. краљ и Њ. В. Краљица, односно Престолонаследник, у Престоници или ком другом месту у земљи, где буду били тога дана.

Кад Њихова Величанства, односно Престолонаследник, нису тога дана у Престоници прима честитања и поздраве Председник Министарског Савета, односно његов заступник.

Члан 3.

У унутрашњости у свима окружним и српским местима, изузимајући места у којима би се десили тога дана Њихова Величанства Краљ и Краљица, односно Престолонаследник, или који члан Владе, поздрав и честитања примају окружни и српски начелници од свију грађанских власти и грађанства: а најстарији представници војних власти, односно месни команданти, од официра и војних власти.

Члан 4.

Право представљања државне власти, где се и кад се за то укаже потреба, припада највишем представнику политичке власти.

Овим се не мења међусобни ранг, који поједини чиновници грађанског и војног реда иначе имају.

Ред стајања у цркви, у Београду и унутрашњости, онакав је, како је где то уобичајено.

Члан 5.

Окружни је начелник највиши политички представник Краљевске Владе у округу, а српски у срезу (члан 11. и 36. закона у уређењу округа и срезова).

Начелници окружни, односно српски, поздрављају, примају поздраве и отпоздрављају, кад год се за то укаже потреба, или кад је где то прописано или уобичајено.

Члан 6.

За чисто војне свечаности, параде или прегледе трупа (ревији), важне војни прописи и правила.

Члан 7.

При општинским, односно окружним светковинама, општинске односно окружне самоуправне власти не могу увршћивати у ред примања представнике државне власти, нити се грађанске војне и црквене власти могу корпоративно јављати на овим светковинама и чинити честитања.

Члан 8.

Ова Уредба ступа у живот по објави у Српским Новинама. Њоме се укидају Правила о честитању о опште народним празницима од 14. марта 1884. и Уредбе од 23. фебруара 1907. и 8. марта 1914. године, као и сви прописи њој противни.

Члан 9.

Ова Уредба важи док се не донесе Закон о прослављању државних празника и народних светковина.

Питомци за ветеринарство.

Рок за пријављивање на стечај, који је расписало Министарство Народне Привреде за избор осам питомаца за изучавање ветеринарских наука на страни, истиче 15. овог месеца. На ово се обраћа пажња ђацима свршених гимназија или реалка, који су ове године матурирали, како би се они, који би желели постати питомцима, могли на време јавити.

Ваљаним ученицима.

Г.г. Рајковић и Ђуковић, књижари овд., изволели су послати нам 110 ком. разних књига, да их као њихов дар употребимо за награђивање одличних и врло добрих ученика у Трговачкој Школи нашега Удружења.

Београдска Трговачка Омладина изјављује г. Рајковићу и Ђуковићу и овим начином захвалност на пријатељској пажњи и дару.

Положио адвокатски испит.

Г. Драгољуб Ј. Симић, адвокатски приправник из Крушевца, положио је прекјуче адвокатски испит.

Закон о правозаступницима.

За присаједињене области Старе Србије уводи се у живот закон о правозаступницима од 15. јуна 1865. године, заједно са свима његовим изменама и допунама.

Лица, која су под турском влашћу пуноважно вршили правозаступничке послове у присаједињеним областима Старе Србије, или која су то право била стекла за време док су присаједињене области биле под турском влашћу или су свршили какву турску школу, која би им уз извесне погодбе давала право на вршење тих послова по турским законицима, могу се у року од три месеца од времена ступања у живот ових измена и допуна, обратити Министарству Правде с молбом да се то њихово право оцењи. Они ће дужни бити у молби поднети и исправе о своме праву, као и сведочбе о свршеним школама.

Министар Правде оцениће потребне исправе и донеће одлуку, да ли ће молиоц и за које време моћи у Старој Србији да врши правозаступничке послове и без положенога правозаступничког испита.

Ако Министар нађе да се молиоцу никако не може допустити вршење правозаступничких послова, он ће га решењем одбити. Ово је решење извршно.

Исто тако Министар Правде, по оцени поднетих исправа, донеће одлуку и о томе, да ли се молиоцу може допустити полагање правозаступничког испита пред испитним одбором у Касациони Суду (чл. 8. и 11. закона о судијама од 4. марта 1911. године).

Лица, која би овако положила правозаступнички испит, моћи ће се декретом Министра Правде поставити за правозаступнике само при коме од судова у Старој Србији. Ова лица неће имати право на вршење првозаступничких послова у старим границама Краљевине Србије.

Онај, коме је Министар Правде, по овом овлашћењу, допустио полагање правозаступничког испита, ако би на испиту пао, моћи ће га поново полагати после једне године дана. Ако би овај кандидат и на поновном испиту пао, самим тим изгубиће право на правозаступништво у Старој Србији.

Прослава „Зоре“.

Српско академско друштво „Зора“ уз суделовање хрватског академског друштва „Звонимир“, словеначких академских друштава: „Славоније“, „Саве“, „Клуба Југословенских Академика“ и српског мусиманског академског друштва „Звијезда“ — прославља на Видовдан 15 и 16. јуна 1914. у Бечу своју педесетогодишњицу.

Програм прославе:

Недеља 15. јуна.

Пре подне: у 10 часова председник „Зоре“ отвара свечану седницу. Избор почасног председништва. Поздравни говори изасланика.

Г. Марко Трива чита реферат о „Историји Зоре.“

Г. др. Анте Тресић Павичић, наро-

дни посланик на царевинском већу, говори о „Будућности Југословенства..“

По подне: у 9 часова концертно вече са игранком, уз суделовање г-џе Павле Вахкове, оперне певачице, Праг; г. Петра Стојановића; композитора и виртуоза на виолини; г. Паје Банца оперног певача; г. Велимира Дозеле виртуоза на клавиру, и југословенског академског хора. Диригент г. М. Кухарски. На концерту свира војна музика 29. пешачког пукка. Улазница добровољни прилог.

Понедељак 16-29. јуна.

По подне: у 4 часа Свечана Академија.

Г. др. Војислав Јовановић, доцент београдског универзитета, о „улози омладине у културном животу српског народа“.

Г. др. Иван Пријатељ књижевник, о „Модерној словеначкој поезији“.

Г. Милан Марјановић књижевник, о „улози омладине у културном животу хрватског народа“.

У 9 часова Банкет.

Свечана седница, Концерт, свечана Академија и Банкет, држаће се у Курсалону — Штадтпарк. Детаљан програм Концертног Вечера на каси.

Помен.

Г. Лука Милишић трг. овд. даваће годишњи помен у суботу 14. о. м. у 10 и по сати пре подне у цркви на новом гробљу свом непрежаљеном оцу Илији Милишићу.

Класна Лутрија.

На јучерањем вучењу VI класе 45 кола добили су следећи главни згодици из радње Давида Ј. Фарки, овлашћеног продавца.

Бр. 16357	добио	10.000	динара
" 13314 "		5.000	
" 10026 "		2.000	

№ II 23·50 д. 100 кил. Српско № 0 —
www.нр.нр. — № II — дин. № III — дин.

100 кил.

Трошкови су 3—3.10 на 100 кгр.

Горње су цене сиf Александрија.

Сир и масла

Качкаваљ килограм 1·50—2·25 динара

Обичан сир . . . . . 1·25—1·35

Масло . . . . . 2·90—3·—

Трошкови до Александрије 7—8 д на 100 кгр. Царина 7·8 од сто од вредности.

Роба која се извози из Египта.

Коже

Са Александријске кланице:

Суве воловске сушене на ветру теж. 4—7 кгр. 3—20 дин. теж. —— кгр. —— дин. Суве биволске сушене на ветру теж. —— кгр. дин. ——.

Коже из унутрашњости Египта:

Суве воловске сушене на ветру теж. 2—8 кгр. 3—05 дин. теж. 10—15 кгр. 2—75 дин. биволске теж. 4—8 кгр. 2—80 дин. теж. 8—15 кгр. 2—75 дин воловске солјене теж. 4—8 кгр. 1·75 д. теж. 8—15 кгр. 1·65 дин. биволске солјене теж. 6—8 кгр. 1·50 дин. теж. 8—15 кгр. 1·60 дин. теж. 15—25 кгр. 1·70 дин. теж. 1—2·2/3 3·75 дин. од ком. теж. 2—3 кгр. 5— од комада.

Горње су цене кожа налажи у Александрији. Трошкови до Србије износе 8—10 дин. на 100 кгр.

Памук

Браун, Фер талира 15·5/s. Фули фер тал. 16·5/s. Гуд фер тал. 17·5/s. Фули гуд фер тал. 18·3/s. Гуд тал. 19·1/s. Екстра —

Асил Афиши Фер тал. — Фули фер 16·5/s Гуд фер 17·5/s Фули гуд фер 18·5/s Гуд тал. 19·1/s Екстра тал. —

Нубари. Фер тал. — Фули фер тал. — Гуд фер тал. 17·3/4 Фули гуд фер тал. 18·3/4 Гуд тал. 19·3/4 Екстра тал. —

Горњи Египат и фајум. Фер тал. — Фули фер тал. 15·5/s Гуд фер 16·5/s Фули гуд фер тал. 16·5/s Гуд тал. 16·3/4 Екстра тал. —

Абаси Гуд фер тал. 18·1/2 Фули гуд фер тал. 19· Гуд тал. 19·1/4 Екстра тал. —

Јоановић Год фер тал. 20·1/2 Фули гуд фер тал. 21— Гуд тал. 21·1/2 Екстра тал. 22·1/4

Сакелариidis Гуд фер тал. 21·1/2 Фули гуд фер тал. 21— Гуд тал. 21·1/2 Екстра тал. 22·1/4.

Горње се цене подразумевају за један египатски кантар, који је раван 44·925 килограма. Египатски талир, раван је дин зл. 5·195.

Нз. Сиријска стока је стара и мршава. Домаћа је стока забрањена у след сточне куге. Тражи се кравље масло, качкаваљ и пасуљ. Дувана из новоослобођених наших крајева дошло је 2.700 бала.

За детаље обратити се агенцији.

Берлин, 12 јуна (Трговинска агенција)
Производи

Пшеница Мрк. 20·60 — 20·80

Раж . . . . . 17·40 — ——

Овас . . . . . 17·60 — 18·70

Јечам лак . . . . . 14·40 — 14·70

„ тежак . . . . . 15·40 — 18·30

Кукуруз . . . . . 15·— — 15·30

Пасуљ . . . . . 23·— — —

Ораси . . . . . —— — —

Мекиње . . . . . 11·50 — 12·—

Пшеница за Јули. М. 20·82 — 20·87

Сеп. . . . . 19·58 — 19·57

Раж	Јули	17·30 — 17·37
.	Сеп.	16·45 — ——
Овас	Јули	17·05 — 16·10
.	Сеп.	— — —
Кукуруз	Јули	14·50 — ——
.	Сеп.	14·10 — 14·12

све франко Берлин царинено. Царину на 100 Кгр. плаћа:

Пшеница Mrk. 5·50, овас и раж Mrk. 5.—, јечам за пиво Mrk. 4.—, за храну Mrk. 1·60, кукуруз Mrk. 3.—, пасуљ и ораси Mrk. 2.—, мекиње слободне.

Живина. — Јаја

Кокошке старе комад Mrk.	1·80—1·90
I врста	1·80—1·90
II	1·40—1·50
Патке комад Mrk.	1·90—2·20
Гуске	— — —
Ћурке пар	— — —

Јаја I кош (60 ком). Mrk. 3·40—3·80

II . . . . . 3— — 3·40

Франко Берлин. Царина се плаћа на киву живину Mrk. 4.— од 10% изузимајући гуске које су ослобођене царине.

Подвоз за ситну живину стаје по Mrk. 0·25 од комада, за гуске и ћурке по Mrk. 0·50 до 0·60 од комада.

Примедба: тражња је била ——.

Коже

Јагњеће I а 90 кила Mrk. 200—220—јагњеће I а 70 кила Mrk. 190—195—јагњеће I а 50 кила Mrk. 150—165—јареће Mrk. —— од сто ком. Овчије 200—210 од сто ком.

Коже не плаћају царину. Подвоз од Београда до Берлина стаје по Марака 650 од 1% килограма.

Домаћа тржишта

ПРОИЗВОДИ

Смедерево, 9 јуна (Општински суд)

	од	до		
			д. п.	д. п.
Пшенице	16—	19—		
Кукуруз у зрну	10—	12· 60		
у клипу				
Јечам	11—	12—		
Овса				
Ражи				
Пасуља бела жута				
Лука	40—	80—		
Кромпира		30—		
Купуса		10—		
Грожђа свежег				
Јабука				
Крушака				
Масла топљена				
Кајмака				
Сира	90—	40—		
Сланине суве		1—60		
Масти		1—60		
Ораха				
Меда	1—20	1—60		
Воска		5—		
Лоја топљеног	1—20	1—60		
Пекmez				
Шљива сувих				
Вина бела црна	60—	1—		
Ракије меке љуте	60—	1—20		
Сена	1—50	2—50		
Кожа овчих пар коžних јагњићи јарећих				
	1—20	2—40		
	1—60	2—40		
Вуне пране непране		4—2—		
Конопље				
Јаја 100 ком.	5—	6—		
Пилића 1 пар	1—20	3—		
Пловака	1—20	3—		
Гусака	1—60	3—		
Ђурака				
Месо говеђе овче свињско		1—20		
Говеда ж. м.	50—	60—		
Свиње	75—	80—		
Слама				

На овдашњу пијаци сваког пазарног дана, а то је сваког четвртка, долази крупна, дебела рогата стока. Продаје се од 300 до 1200 дин. пар.

Берзе

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

од 12 јуна 1914 године

КУРС

ВАЛУТЕ—НОВАЦ

ЗЛАТНИК ДИН. 20

Златник од 20 дин. највиши
Златник од 20 дин. најнижи
Златник од 20 дин. средњи
авг. сеп. о. г. п. и. у

ЗА СРЕБРО		ЗА ЗЛАТО	

Београдској Верзи
потребан је привредни млађи чионник.

1192 1—2

ПРОДАЈЕМ ЈЕВТИНО
едну партију разних
ложних новчаника

С. М. Лазаревић
БЕОГРАД
р. Милана 120 (у дворишту)
1120 4—5

АДВОКАТ У НИШУ
ИМ. Љ. ПАВЛОВИЋ

ави се искључиво трговачким наплатама и
тарничама. Канцеларија
Нишкој Кредитној
банци, телефон бр. 79.
На писма одмах одго-
вара. 1070 8—100

ОБЈАВА

Има на продају бу-
кових дрва за гориво
класа цепанка од 2000
до 3000 кубних метара
есенас сечена, предаја
на трстеничкој железни-
кој станици у вагон од
данас па до 1 новембра
ове године. Обратити
се ваља потписатоме.

Коста В. Ракић
Јагодина — Трстеник
1050 10—20

РОЛЕТНЕ ЧЕЛИЧНЕ
„ПАТЕНТ“
за врата од најбољег
материјала.

Искључива продаја за
Србију код

Томића и Стојад новића
гвожђарска трговина —
Београд — Телефон 817
711 38—50

ТРСКЕ ПЛАФОНСКЕ
за грађевине има већу
количину на продају

трговина
Петронија Тешића
у Обреновцу

Цена умерена.

887 17 20

ЗАНАТЛИСКА
КРЕДИТНА БАНКА
У БЕОГРАДУ
у сопственој кући — преко
пута поште.

Прима новац на штедњу
Даје новац на залоге,
на занатлиске израђе-
вина и на све ствари
од вредности.

Има на продају ци-
гле и црепа одличног
квалитета — са своје
циглане.

Има на продају своја
две имања, једно код
смедерев. Ђерма, друго
код Чубуре. Има и пла-
цева на продају.

1055 8—10

КЊИГОВОЂА

вичан пристом и дво-
ном књиговодству, доб-
ар кореспондент са 10
год. праксом, ступио ћи
за књиговођу у већем
новчаном заводу или
трговини.

Сада се налази као
главни књиговођа у ов-
даш, новчаном заводу.
Награда по погодби.
Моле се заинтересова-
ни, да се писмено из-
воле обратити на пост-
рестанте „А. 43“.

983 10—10

ВЕЛИКА РАДИОНИЦА
Бонбона, Ратлуна и Колача
Милана Гачића и Друга

Крушица
изврочује своје израђевине,
изврочујује ратлун који не
уступа ни пријском.
Цене су за сву робу без
накупене, паковање и пре-
 достава станице бесплатно.

248 35—50

ОГЛАС

Част ми је известити
п. трговце из Краљеви-
не Србије, да извеле
послати добивене азвизе
са рачунима за робу
која се овде мора ца-
ринити да би избегли
лежарину.

Која је роба оптере-
ћена са повуком мора
се и новац са азвизом и
рачуна послати.

У Смедереву.

С поштовањем
Милош М. Бојовић
спедите

1090 10—15

ОБВЕЗНИЦИМА

чији су коњи и прибор у рату пропали

На питање команданта дунав. дивиз. области
о томе, како ће се поступати са оним обвезнцима
— коњаницима чији су коњи и прибор у рату про-
пали, Господин Министар Војни донео је решење
да се овим обвезнцима нареди да коње и прибор
набаве до 15. августа 1914. г. а сви они који до
тога рока не би коње и прибор набавили на њих
ће се применити чл. 72 закона о устројству војске
у погледу казне и наплате.

Како се овај рок ближи, суд општине бео-
градске упознаје интересоване са овом наредбом.

Од суда општине београдске 4. јуна 1914. г.
АБр. 12774/913. у Београду. 1168 2—2

— НЕСЛЕ-ОВО КОНДЕНЗИРАНО МЛЕКО —
БОЉЕ ЈЕ ОД СВИХ ПРОИЗВОДА ОВЕ ВРСТЕ

Чистота је гарантована, не
садржи у себи никаквих ми-
кроба, по јачини и хранљи-
вости долази на прво место.

Искључено је рђаво деј-
ство на стомак, као што чини
млеко које продају домаћи
продавци, а у које досипају
воде, брашна и других по
стомак штетних састојака.

Једна кутија кондензова-
ног млека „НЕСЛЕ“, даје
три литре првокласног швај-
царског млека.

По ценама и квалитету успе-
шио конкурише данашњој
продајној ценама млека.

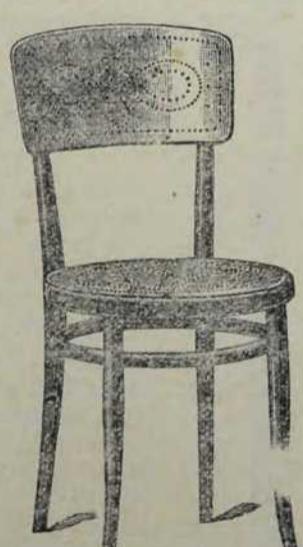
**УПОТРЕБА НЕСЛЕ-ОВОГ
КОНДЕРЗИРАНОГ МЛЕКА**
за једну чашу или шољу по-
требно је две кашике кон-
дензированог млека затим до-
ливено проврелом водом и
промешано, даје чашу или
шољу топлог млека несрав-
њеве чистоте, пријатног мириса и велике хранљивости.

Добити се може у деликатесним радњама: Ђурђа Милетића, Дими-
трија Бибе, Јовића и Вељковића, Душана Тодоровића, Јеше Јеушуе.

У англо радњама: Тодора Милишића, Марковића и Лукића као и у
апотеци г. Пере Кушаковића.

ЧУВАЈТЕ СЕ ПОДРАЖАВАЊА
ПАЗИТЕ, У ЦЕЛОМ СВЕТУ НА ПОЗНАТУ МАРКУ **НЕСЛЕ**

1991 1—20

Добио сам велику количину

СТОЛИЦА

за кућевну и кафанску потребу,
које продајем по умереној ценама.

Миливоје М. Поповић

БЕОГРАД — САВА

ТЕЛЕФОН 250.

1114 4—

„Терапија“ Модерно сазидан санаторијум за физикално дијетално
лечење у Врњачкој Бањи.

почиње овогодишњу сезону од 15. маја

Санаторијум се налази на најлепшем месту Бање на „Сла-
тини“ окружен шумом и парком, одвојен од прашине и ларме.

Санаторијум има 24 елегантно намештених соба са свима
удобностима, велику салу за ручавање и забаву, два оделења
за хидро-терапију и масажу, три оделења за инхалацију, каде
за купање у обичној и минералној води и оделење за елек-
тризирање.

Сем пансионера у санаторијум ће се примати и сваки по-
сетилац Врњачке Бање на лечење топлом, хладном и минералном
водом хидротерапијом, масажом, електричитетом, електричним
купањем и инхалацијом, без обзира на стан и храну.

Санаторијум има своје сопствено електрично осветљење,
фабрикацију леда, млекарник, парну пернионицу и остale при-
надлежности.

Кујна је првокласна и строго дијететична. — Цене су умерене.
За проспекте треба се обратити на адресу: „Терапија“, —

Врњачка Бања.

1034 9—15

УПРАВА

Улоге на штедњу

ПРИМА

САВСКА БАНКА, БЕОГРАД-САВА

Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа
на улоге 6% интереса годишње, по погодби
и више.

Нарочито повољни услови за ситне уло-
ге родитељима који хоће својој деци да осигу-
рају знатан капитал или мираз. 1115 11—

Хотел Европа, Беч

II Bez. Asperbrückengasse 2.

Потпуно нов реновиран хотел са свим
комфортом.

Одличан ресторан.
Јевтине цене.

!! Овде се састају сви Срби !!

924 15—20

Природна Малина

ЧУВЕНА И ПРИЗНАТА КАО НАЈБОЉА

„Права Зајечарка“

Може се добити у свима колонијално ангро
и детаљним радњама, како овде тако и у уну-
трашњости.

Производ РАДОША С. НЕДИЋА

БЕОГРАД Телефон 1054. Б. Вишњина 57
1029 9—25

ДОКТОР ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДЕЦИНЕ

ДИМИТРИЈЕ Р. МАРКОВИЋ
виши војни марв. лекар, специјализирани хирург у марвен-
лекарству

прима на микроскопски преглед: крв, плувачку
и разне новотворе, тако исто врши преглед и
анализу свих животних намирница.

Ординира: пре подне од 6—7, по подне од
1 до 3 час.

Студеничка ул. бр. 46. Телефон бр. 1520.
1156 3—3

Бања Ковиљача

у концесији округа подринског

На обали валовите Дрине, на љодножују планине „Гучева“. 124. мејшар над морском површином. Сезона почиње 1 маја па траје до 15. септембра.

Чувено и у Србији јединствено уређено и
модерно сумпорно купатило, сумпорно блато,
гвоздено купатило; вода за очи „Јордан“, вода
за пиће сумпорна и гвожђевита.

Бања са успехом лечи: хронична запалења
костију, злобова (коњштак); отоке жљезда (шкро-
фулозу); хронично запалење очију, малокрвност,
реуматизам у опште, све врсте неурале, иши-
јас, кожне болести и све облике сифилиса; оболења
женских сексуалних органа; хроничне катаре
органа за дисање и варење и т. д.

Станова удобних у мају и од 16. августа
50% јефтиније од нормалне таксе, тако да се у
мају и другој половини августа може добити
соба са намештајем од 1.50—3.50 дин. без на-
мештаја од 1—2 дин.

Жељезница долази у Бању и има везу са лађа-
ма у Шапцу, које путују из Београда за Шабац.

Апотека, пошта, телеграф и телефон.

Поред приватних лекара бањски деветогоди-
шњи лекар Dr. Жив. Јашић.

Даља и ближа обавештења даје Управа
Бањска.

Бања Ковиљача, 10 маја 1914 год.

1054 9 10

Управа Бање Ковиљаче

